

UDK 012 Nikolić V.

Stručni rad

Marijana TERIĆ (Nikšić)

Fakultet za crnogorski jezik i književnost – Cetinje

marijana.teric@fcjk.me

BIO-BIBLIOGRAFIJA VITOMIRA VITA NIKOLIĆA
FCJK, CETINJE, 2016.

Vito Nikolić je jedan od rijetkih crnogorskih pjesnika i jedan od najznačajnijih novinarskih stvaralaca, koji je svojom neobičnom pojavom i jedinstvenim poetskim iskazom obilježio crnogorsko pjesništvo 20. vijeka. Da je riječ o nesumnjivo značajnome pjesniku, svjedoči „Bio-bibliografija“ Vere Đukanović, koja je uspjela objediniti svu bibliografsku građu i tako je integrisati u jednu cjelinu. „Bio-bibliografija“ osim pjesničkih knjiga Vita Nikolića, putopisa, reportaža, zapisa, sadrži i brojnu literaturu o samome pjesniku koja je sistematično obrađena. Stoga, Bibliografija predstavlja dragocjeno djelo koje treba da bude polazište za sljedeće istraživačke radove.

Ključne riječi: *Vito Nikolić, bibliografska građa, boemski život, sloboda stvaranja, melodičnost, ljubavna poezija*

Fakultet za crnogorski jezik i književnost s Cetinja publikovao je 2016. godine „Bio-bibliografiju Vitomira Vita Nikolića“, jednoga od rijetkih crnogorskih pjesnika i jednoga od najznačajnijih novinarskih stvaralaca, koji je svojom neobičnom pojavom i jedinstvenim poetskim iskazom obilježio crnogorsko pjesništvo 20. vijeka. Bibliografija broji 1440 bibliografskih jedinica, koje su podijeljene u dvije cjeline: *Stvaralaštvo Vita Nikolića* i *Literatura o Vitu Nikoliću*. Time je autorka Bio-bibliografije Vera Đukanović uspjela objediniti svu bibliografsku građu ovoga crnogorskoga boema, zatim je integrisati u jednu cjelinu, tako da djelo, osim pjesničkih knjiga Vita Nikolića, putopisa, reportaža, zapisa, sadrži i brojnu literaturu o samome pjesniku koja je sistematično obrađena. Posebnu vrijednost knjige prepoznajemo u pažljivo biranim ilustracijama koje obogaćuju njenu strukturu i čine je zanimljivijom. Na taj način, možemo pronaći znatan broj naslova koji su obilježili stvaranje Vita Nikolića.

Prva cjelina knjige sadrži: *Monografske publikacije, Pjesme, Prepjevi, prevodi i Novinarski članci*, dok se u drugome dijelu nalaze prilozi koji su

drugi autori posvetili djelu i liku Vita Nikolića. Ova cjelina obuhvata prikaze Nikolićevih zbirki, književne večeri i festivale na kojima je učestvovao pjesnik, kao i one koji su mu posvećeni, zajedno s književnim nagradama *Zaloga*, *Vito Nikolić* i *Marko Miljanov*. U okviru svake tematske jedinice ili podgrupe, Đukanović je napravila popis izdanja koje je pjesnik objavio za života, zatim posthumno objavljenih stihova, anegdota, dnevnčkih zapisa koje su priredili pjesnikovi prijatelji. Pored toga, autorka je objedinila pjesme Vita Nikolića koje se nalaze u čitankama počev od 1975. godine, kao i u mnogim antologijama. To su pjesme *Proljeće* (koja je kasnije prenaslovljena u *Moje poštovanje, vrapci*), *Pismo mojoj učiteljici*, *Prvi snijeg...*

Bio-bibliografija sadrži bibliografske jedinice koje se odnose na pre-pjeve pjesama Sergeja Jesenjina, novinarski rad Vita Nikolića, posebno njegove reportaže (*Zapisano u Brezoviku*), kao i prepoznatljive rubrike: *Nikšić od nedjelje do nedjelje*, *Naš reporter u vašoj ulici*, *Život i ostalo*, *Neimari*, *Čovjekova svakodnevnica*, *Tako blizu, a tako daleko...* Navedena bibliografska građa unutar pojedinačnih cjelina, raspoređena je hronološkim nizom – prema godini objavljivanja, a u okviru iste godine složene su po azbučnome redosljedu. Đukanović naglašava da su sve bibliografske jedinice strukturirane u skladu s međunarodnim standardima bibliografskoga opisa: ISBD (M) za monografske publikacije, odnosno ISBD (CP) za članke iz serijskih publikacija i zbornika. Kada je u pitanju pismo jedinica, takođe je korišćeno bibliografsko pravila po kome je pismo jedinice ujedno i pismo publikacije koja se opisuje.

Na kraju Bio-bibliografije nalaze se registri: *Registar imena*, koji sadrži abecedno poređana imena autora, priređivača, prevodilaca, urednika koji se pominju u bibliografskim jedinicama; *Registar stručno obrađene literature – Monografske publikacije* i *Registar stručno obrađene literature – Serijske publikacije*.

Pomenuta bibliografska građa otkriva da je Nikolić, kao ratno siroče i zatočenik okrutne bolesti – tuberkuloze, slijedio svoj težak životni put, koji mu je kasnije donio veliku pjesničku slavu. Svoje prve stihove i novinske tekstove piše u Nikšiću, a u književnost ulazi pjesničkom knjigom *Drumovanja* (1962). Nikšić će tako postati gradom koji će Vito Nikolić oplemeniti svojim stihovima i u kojem će pronaći vječni mir. O popularnosti Nikolićeve ličnosti i stvaralaštva govori podatak da je književna zajednica *Vladimir Mijušković* ustanovila nagradu *Vito Nikolić*, da je šetalište ispod Trebjese u Nikšiću dobilo ime ovoga čuvenoga pjesnika, baš kao i jedna ulica u Podgorici. Time se ime Vita Nikolića čuva od zaborava.

Da je riječ o nesumnjivo značajnome pjesniku koji je volio život i slobodu prije svega, uprkos opakoj bolesti koja ga je „grizla“ iznutra, svjedoči rečenica koju je Nikolić zapisao: „Ja sam uvijek bio na granici stvarnosti u kojoj sam

želio da ostanem, i smrti koja mi je prijetila da će mi tu želju uskratiti...“ Iako je bio nemirnoga duha i vodio prilično neuredan život, Nikolić priznaje da je u bolesti bio kukavica. Pišući prvu biografiju o Vitu Nikoliću „Zatočenik žute gošće“ (2013), Maksim Vujačić nam otkriva brojne pojedinosti iz njegovoga života: o danima provedenim u svom „čarobnom brijegu“, kako je Nikolić nazivao bolnicu u Brezoviku, o teškim zatvorskim danima, o kafanskome životu i velikoj slavi ovoga pjesnika i boema. Milorad Bošković zapisuje da „beskrajno prirodan, neobičan u neobičnosti Vito bijaše spojio dva zanata: zanat novinarstva i dar poete, u sebi ujedinio nekoliko medija: književnost, učenost van redovnog školskog sistema, smisao za humor, mudrost, pješačenje ili drumovanje. Nikada i nigdje takav čovjekov hod u kome unutrašnja pritajena snaga prosto nosi ogromno tijelo, već vidljivo bolno i prebolno, nijesam vidio. (...) Tako je Vito“, piše Bošković, „hodio Crnom Gorom, sjetno se osmjehujući pored međa, ogradica, bostana, idući uvijek negdje drugdje *putem u bespućem*.“ Upravo takav život potvrđuju nam stihovi pjesme *Drumovanje* u kojoj Nikolić kaže:

*Pustite me, pustite da odem
bez pitanja kako i zašto i dokle,
drumovi uvijek nekuda vode,
a ja sam nomadskom glađu proklet.*

Melodičnost, iskrenost, melanholija i lirizam, prepoznatljive su odlike njegovih pjesama. Kao izuzetno zreo stvaralac Nikolić je hodajući drumovima ostavio zapise o svemu što je ga privuklo i tako postao opservator društvenih zbivanja. Bio je pjesnik mekoga srca, ali oštre riječi kojom je znao da uvrijedi. Poigravao se duhovitom opaskom, pa je kako kaže Maksim Vujačić „njegov duh vlast smatrala incidentom“. Izuzetno nadaren i pronicljiv, čitao je Ničea i Sartra, a posebno ostao upamćen po prepjevima Jesenjinove pjesme „Pismo majci“, zbog čega ga u literaturi nazivaju „crnogorskim Jesenjinom“. Njegovi stihovi su poput melodije koja umiruje dušu. Takva je pjesma *Intime*:

*Noćas tako želim da me neko voli,
pregršt nečije nježnosti mi treba,
noćas ću sve da zaboravim i prebolim
i da se vratim u naručje neba.*

*Ja sam kafanski i više ničiji
i bio pust, i prezren, neželjen ko grobar,
noću bih htio dječaku da ličim
i da mi se opet kaže da sam dobar.*

Poezija je za Vita Nikolića „izraz težnje da se bude iznad svoje sudbine, da se ona zaobiđe i izbjegne, a ja mislim“, piše Nikolić, „da je takva težnja uzvišena, jer je paralelna čovjekovoj tako uzvišenoj težnji da se dostigne nemoguće.“ Bio-bibliografija ovoga pjesnika potvrđuje da je Vito Nikolić dostigao upravo to nemoguće – nesumnjivo veliku slavu pjesnika, novinara i čovjeka koji topline svojih stihova i danas ispunjava dušu čitalaca. Tako je Vito Nikolić ostao svoj pjesnik, odnosno jedinstveni stvaralac koji nije pripadao nijednoj poetskoj orijentaciji. Njegova poezija je neodvojiva od njegova života, pa možemo reći da pjesništvo Vita Nikolića otkriva biografiju pjesnika.

Iz toga razloga, Bio-bibliografija predstavlja dragocjeno djelo koje, kako naglašava autorka Vera Đukanović, treba da bude polazište za sljedeće istraživačke radove. Uvjereni smo da će publikovanje ove knjige u izdanju Fakulteta za crnogorski jezik i književnost afirmisati brojne književne stvaraoce da temeljnijim analitičkim pristupom uvećaju postojeće bibliografske jedinice, tako da ime Vita Nikolića sve češće ispunjava stranice crnogorske književnosti, posebnoga crnogorskoga pjesništva.

Marijana TERIĆ

BIO-BIBLIOGRAFIJA VITOMIRA VITA NIKOLIĆA
FCJK, CETINJE, 2016.

Vito Nikolić is one of the few Montenegrin poets and one of the most important journalists who, with his unusual appearance and unique poetic expression, marked the Montenegrin poetry of the 20th century. A confirmation of this is the „Bio-bibliography“ composed by Vera Đukanović, who managed to collect all the bibliographic material and integrate it into a single unit. In addition to Nikolić's poetry books, the Bio-bibliography includes travelogues, reports, records, and literature about the poet. Therefore, the bibliography is a valuable work that should be the starting point for the future research papers in this field.

Key words: *Vito Nikolić, bibliographic material, freedom of creation, love poetry*